

The issue of journal contains:

Proceedings of the IV Correspondence
International Scientific and Practical Conference

**OPEN SCIENCE NOWADAYS: MAIN
MISSION, TRENDS AND INSTRUMENTS,
PATH AND ITS DEVELOPMENT**

held on May 23th, 2025 by

NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporate Management (Vienna, Austria)

Nº52
MAY, 2025

ISSN 2710-3056

 **GRAIL OF
SCIENCE**
PERIODICAL SCIENTIFIC JOURNAL

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

GRAIL OF SCIENCE

№ **52** (May 2025)

with the proceedings of the:

IV Correspondence International
Scientific and Practical Conference

**OPEN SCIENCE NOWADAYS:
MAIN MISSION, TRENDS
AND INSTRUMENTS, PATH
AND ITS DEVELOPMENT**

held on May 23th, 2025 by

NGO European Scientific Platform
(Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporative
Management (Vienna, Austria)

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ГРААЛЬ НАУКИ

№ **52** (червень, 2025)

за матеріалами:

IV Міжнародної науково-
практичної конференції

**ВІДКРИТА НАУКА СЬОГОДЕННЯ:
ОСНОВНА МІСІЯ, ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ІНСТРУМЕНТИ, ШЛЯХ
ТА ЇЇ РОЗВИТОК**

що проводилася 23.05.2025

ГО «Європейська наукова
платформа» (Вінниця, Україна)
ТОВ «International Centre Corporative
Management» (Відень, Австрія)

ГРААЛЬ НАУКИ : міжнар. наук. журнал. – Вінниця : ГО «Європейська наукова платформа»; НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2025. – № 52. – 1170 с.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, усіх, хто прагне отримати ґрунтовні знання теоретичного і прикладного характеру.

**Рекомендовано до видання Вченою Радою Наукової установи
«Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці». Протокол № 20 від 22.05.2025.**

Головний редактор: Танасійчук Альона Миколаївна, д-р. екон. наук, доцент (Україна)
Заступник головного редактора: Ємельянов Олександр Юрійович, д-р. екон. наук, професор (Україна)
Голова оргкомітету конференції: Голденблат Марія (Україна)
Заступник голови оргкомітету конференції: Рейчел Апаро (Австрійська Республіка)
Відповідальний секретар: Рабей Настасія Романівна (Україна)

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Квасницька Раїса Степанівна - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Jakhongir Shaturaev** - канд. екон. наук, доцент (Республіка Узбекистан); **Бойко Світлана Василівна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Заднепровська Ганна Ігорівна** - канд. екон. наук (Україна); **Занора Володимир Олександрович** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Маркович Ірина Богданівна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Яковенко Роман Валерійович** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Поливана Людмила Анатоліївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Гевчук Анна Вікторівна** - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Маслій Олександра Анатоліївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Євтушенко Наталія Миколаївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Москвічова Олена Сергіївна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Ясишена Валентина Валеріївна** - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Михайлишин Лілія Іванівна** - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Гавриленко Наталія Вікторівна** - канд. екон. наук, доцент (Україна); **Гіулі Гігуашвілі** - д-р. екон. наук, професор (Грузія); **Тамар Макасарашвілі** - д-р. екон. наук, професор (Грузія); **Мерабі Ванішвілі** - д-р. екон. наук, професор (Грузія).

НАУКОВІ КОНСУЛЬТАНТИ:

Онкієнко Сергій Володимирович - д-р. екон. наук, професор (Україна); **Marko Timchev** - д-р. екон. наук, доцент (Республіка Болгарія); **Khatuna Tabagari** - д-р. екон. наук, професор (Сакартвело); **Грень Лариса Миколаївна** - д-р. наук з держ. управління, професор (Україна); **Михаліцька Наталія Ярославівна** - канд. наук з держ. управління, доцент (Україна); **Ткаченко Павло Ігорович** - аспірант (Україна); **Купріянова Дарина Сергіївна** - практикуючий юрист (Польща); **Губаль Галина Миколаївна** - канд. фіз.-мат. наук, доцент (Україна); **Козуб Галина Олександрівна** - канд. техн. наук, доцент (Україна); **Козьма Антон Антонович** - канд. хім. наук (Україна); **Морозова Тетяна Василівна** - канд. біол. наук, доцент (Україна); **Купріянова Лариса Сергіївна** - канд. мед. наук, доцент (Україна); **Лисенко Дмитро Андрійович** - канд. мед. наук, доцент (Україна); **Цубанова Наталя Анатоліївна** - д-р. фарм. наук, професор (Україна); **Олійник Світлана Валентинівна** - канд. фарм. наук, доцент (Україна); **Полєжаєв Юрій Григорович** - канд. наук із соц. ком., доцент (Україна); **Mukhabbat Khakimova** - д-р. пед. наук, професор (Республіка Узбекистан); **Куліченко Алла Костянтинівна** - д-р. пед. наук, доцент (Україна); **Фурман Тарас Юрійович** - канд. пед. наук, доцент (Україна); **Бажан Станіслав Миколайович** - д-р. філософії (Україна); **Ямполь Юрій Віталійович** - аспірант (Україна); **Антипова Жанна Ігорівна** - старший викладач (Україна); **Яцик Мар'яна Романівна** - канд. пед. наук, доцент (Україна); **Корбозерова Ніна Миколаївна** - д-р. філол. наук, професор (Україна); **Ковальська Наталя Аркадіївна** - канд. філол. наук, доцент (Україна); **Присяжнюк Оксана Ярославівна** - канд. філол. наук, доцент (Україна); **Мелех Галина Богданівна** - канд. філол. наук, доцент (Україна); **Корнус Анатолій Олександрович** - канд. геогр. наук, доцент (Україна); **Фомін Андрій Володимирович** - канд. іст. наук, доцент (Україна); **Рубан Микола Юрійович** - д-р. філос. з іст. та археології (Україна); **Гірна Наталія Мирославівна** - канд. іст. наук, доцент (Україна); **Устінова Ірина Ігорівна** - д-р. арх., професор (Україна); **Катерина Діденко** - канд. арх. (Україна); **Воскобойнікова Юлія Василівна** - д-р. мист. (Україна); **Крипчук Микола Володимирович** - канд. мист., доцент (Україна); **Лугова Тетяна Анатоліївна** - канд. мист., доцент (Україна)

Верстальник: Білоус Тетяна (Україна). **Дизайнер:** Казьміна Надія (Україна). **Коректор:** Дудник Григорій (Україна).

«Грааль науки» є офіційно зареєстрованим мультидисциплінарним науковим виданням з міжнародною сферою поширення, що підтримує політику відкритого доступу. **Ідентифікатор медіа R30-02704** (рішення № 430 від 22.02.2024 Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення).

Наказом МОН України № 582 від 24.04.2024 виданню «Грааль науки» присвоєно Категорію Б фахових видань України з питань економіки (051 «Економіка»).

«Грааль науки» індексується в міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

Index Copernicus Journals Master List; «Наукова періодика України» (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського НАН України); Національний репозитарій академічних текстів; Google Scholar; WorldCat; Open Ukrainian Citation Index; CrossRef; Mendeley; Scite; Semantic Scholar; Scilit; OpenAIRE, PubPeer.

Конференція зареєстрована УкрІНТЕІ (Посвідчення № 129 від 06.01.2025) та сертифікована Euro Science Certification Group (Сертифікат № 22891 від 18.02.2025).

За точність викладених фактів та правильність цитування відповідальність несе автор.

© Автори статей, 2025

© ГО «Європейська наукова платформа», 2025

© НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2025

© LLC «International Centre Corporate Management», 2025

МАНІПУЛЯЦІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ: РИЗИКИ, НАСЛІДКИ, ЗАПОБІГАННЯ Абросімов М.О., Абросімов Є.О.	967
---	-----

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ У СТУДЕНТІВ Мартінова Н.С., Медведь А.Б.	970
---	-----

РОЗДІЛ XXVIII. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІАТРІЯ

СТАТТІ

SHAME, SILENCE, AND SURVIVAL: INTERNALIZED OPPRESSION AND THE STRUGGLE FOR MENTAL HEALTH IN LGBT POPULATIONS Verhun P., Venger G.	973
---	-----

МОДЕЛЬ ІНТЕГРАТИВНОГО ПСИХОКОРЕКЦІЙНОГО ВТРУЧАННЯ В КОМПЛЕКСНОМ ЛІКУВАННІ ОСІБ З РОЗЛАДОМ ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТА ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ В УМОВАХ ВІЙНИ Науково-дослідна група: Маркозова Л.М., Мінко О.І., Лісна Н.М., Гольцова С.В.	980
--	-----

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПСИХОЛОГА З УКРАЇНЦЯМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИВАЮТЬ САМОТНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ Іваненко Б.Б.	986
--	-----

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ БОЙОВОГО МЕДИКА ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО ПІДРОЗДІЛУ ПЕРШОГО ЕШЕЛОНУ Тітенко Н.В., Стасюк В.В.	996
--	-----

ПСИХОЛОГІЧНІ РОЗРОБКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ МОРЯКІВ Тирон О.М., Єлеазаров О.П., Пікуль С.В.	1005
---	------

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ Жук А.М.	1010
---	------

СТРАХ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ Ковальська Н.А., Вербицька А.Б.	1012
---	------

СТРАХ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН Ковальська Н.А., Янжула П.О.	1015
---	------

DOI 10.36074/grail-of-science.23.05.2025.150

ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Жук Анна Миколаївна магістрантка факультету економіки і управління підприємництвом
Одеський національний економічний університет, Україна

В умовах воєнного стану молодь стикається з великим психологічним навантаженням через постійну загрозу безпеці, зміни в соціальному середовищі та емоційний стрес. Ці фактори вимагають застосування різноманітних копінг-стратегій для адаптації та збереження психічного здоров'я. Однак наявні дослідження не дають достатнього розуміння специфіки копінг-поведінки молоді під час війни, що підкреслює необхідність поглибленого аналізу та вивчення цих стратегій для розробки більш ефективних методів психологічної підтримки.

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що проблема копінг-стратегій знайшла широке відображення у працях зарубіжних та вітчизняних дослідників. Зокрема, у роботах таких дослідників, як Р. Лазарус, Е. Фрайденберг, Р. Льюїс, розкрито сутність копінг-стратегій, їхні види та функції у процесі подолання стресу. Серед українських науковців значний внесок у дослідження цієї проблеми зробили Т. Титаренко, В. Олефір, Н. Родіна, З. Сивогракова, Н. Ярош, які аналізують стратегії подолання в кризових життєвих ситуаціях, зокрема в умовах соціальної нестабільності та зростання тривожності.

Метою даного дослідження є теоретичний аналіз особливостей копінг-стратегій молоді в умовах воєнного стану.

Копінг-стратегії – це методи або підходи, що застосовуються для управління стресом і відновлення психологічної рівноваги [3]. Існує кілька підходів до класифікації копінг-стратегій, які дозволяють глибше зрозуміти механізми реагування особистості на стрес. По-перше, копінг-стратегії поділяються на активні та пасивні. Активні спрямовані на подолання або зменшення стресу, пасивні – на зниження емоційної напруги без зміни самої ситуації. По-друге, вони поділяються на три типи за ефективністю: продуктивні (швидко й успішно долають стрес), відносно продуктивні (дієві в неінтенсивних ситуаціях) та непродуктивні (не усувають стрес). Суттєвим для подолання стресу є гнучке застосування стратегій у різних ситуаціях, що залежить від контексту та індивідуальних особливостей [1]. Надмірне використання лише однієї стратегії копіngu, навіть продуктивної, у довгостроковій перспективі може призвести до емоційного вигорання. Молодь, яка має здатність адаптивно комбінувати різні стратегії відповідно до зміни зовнішніх умов, виявляє вищу резистентність до тривалих стресів.

У науковій літературі виокремлюють базові копінг-стратегії, серед яких найчастіше згадуються «вирішення проблем», «пошук соціальної підтримки» та «уникнення»

Копінг-стратегія «вирішення проблем» у молоді в умовах воєнного стану передбачає активне протистояння стресу через цілеспрямовані дії, зокрема участь у волонтерській діяльності, навчанні та самоорганізації. Цей підхід сприяє зниженню тривожності, мобілізації особистісних ресурсів і посиленню суб'єктної позиції. Водночас, за умов хронічного стресу, надмірне зосередження на діях може призводити до емоційного виснаження, знецінення власних переживань і ігнорування психологічних потреб.

Стратегія «пошук соціальної підтримки» реалізується через звернення до значущого оточення – родини, друзів, онлайн-спільнот чи громадських ініціатив – з метою отримання емоційної підтримки або практичної допомоги. Цей механізм підвищує відчуття безпеки, належності та знижує рівень емоційного напруження. Проте надмірна залежність від соціального середовища може ослаблювати навички автономного подолання труднощів і підвищує ризик формування очікувальної позиції у випадках відсутності доступу до соціального ресурсу [2].

Копінг-стратегія «уникнення» полягає у несвідомому ігноруванні травматичних подій шляхом залучення до відволікаючих активностей – соціальних мереж, відеоігор, або сну. У короткостроковій перспективі це може забезпечити тимчасове зниження рівня стресу. Однак тривале застосування такої стратегії сприяє емоційному застою, соціальній ізоляції та перешкоджає ефективному опрацюванню психотравматичного досвіду [3].

Отже, у період воєнного стану молодь використовує різноманітні копінг-стратегії. Адаптивність молоді залежить від здатності комбінувати активні стратегії (вирішення проблем) із емоційними (пошук підтримки) в умовах постійних змін. Молоді доцільно впроваджувати програми, що сприяють розвитку гнучкого застосування копінг-стратегій, зокрема через тренінги зі стресостійкості, емоційної саморегуляції та прийняття себе. Варто забезпечити доступ до психоосвітніх ресурсів та консультативної підтримки в навчальних і громадських просторах, а також стимулювати участь молоді в соціально значущій діяльності як джерело суб'єктності та внутрішньої опори.

Список використаних джерел:

- [1] Карамушка, Л. М., & Снігур, Ю. С. (2020). Копінг-стратегії: сутність, підходи до класифікації, значення для психологічного здоров'я особистості та організації. *Актуальні проблеми психології*, 55, 23-30.
- [2] Шевцова, О. (2023). Психологічні особливості копінг-стратегій молодих осіб в умовах воєнного стану. *Наукові інновації та передові технології*, 13(27), 1039-1048. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13\(27\)-1039-1048](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-1039-1048).
- [3] Lytvynchuk, N., & Rymarchuk, A. (2024). Stress resistance and coping strategies of students under the martial law. *Visnyk of the National Aviation University. Series: Pedagogy, Psychology*, 1(24), 78-85. <https://doi.org/10.18372/2411-264X.24.19252>.

FEATURES OF YOUTH COPING STRATEGIES DURING MARTIAL LAW

Anna Zhuk

master's student of the Faculty of Economics and Business Administration
Odesa National Economic University, Ukraine